

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 8CoP/142/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7716200174
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 05. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ludvika Bodnárová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2016:7716200174.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa M. K. nar. X.XX.XXXX zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Michalovciach, dieťaťa rodičov matky Bc. X. K. nar. XX.X.XXXX bývajúcej v S. na H. ulici č. X prechodne V. E. č. XXX zastúpenej JUDr. Jozefom Pirkovským advokátom so sídlom Advokátskej kancelárie v Prešove na Hlavnej ulici č. 19 a otca K. K. nebohý, v konaní o návrhu starých rodičov M. K. nar. X.X.XXXX a Z. K. nar. XX.X.XXXX obidvaja bytom v S. na ulici Kapitána J. č. XX o nariadenie predbežného opatrenia o úprave styku starých rodičov k maloletému dieťaťu o odvolaní starých rodičov proti uzneseniu Okresnému súdu Michalovce č.k. 18P 2/2016-31 z 23.3.2016 takto

rozhodol:

Mení uznesenie súdu prvého stupňa tak, že predbežne upravuje styk starých rodičov M. K. nar. X.X.XXXX a Z. K. nar. XX.X.XXXX s mal. M. K. každú párnú nedeľu v čase od 15:00 hod. do 18:00 hod. s tým, že matka je povinná maloleté dieťa riadne a včas na stretnutie pripraviť, dieťa odovzdať a starí rodičia sú oprávnení dieťa v stanovený čas prevziať a povinní odovzdať matke pred jej súčasným aktuálnym bydliskom.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa uznesením z 23.3.2016 č.k. 18P 2/2016-31 predbežným opatrením upravil styk starých rodičov s maloletým M. K. nar. X.XX.XXXX tak, že títo sú oprávnení sa s maloletým stretávať každú druhú nedeľu v mesiaci v čase od 15:00 hod. do 18:00 hod. v mieste jeho prechodného pobytu v V. E. u starých rodičov matky za prítomnosti matky. Právne vychádzal z ust. § 102 ods. 1 O.s.p. a § 76 ods. 1 O.s.p. návrhu, z doteraz vykonaného dokazovania vo veci samej a pripojených dokladov na základe čoho dospel k záveru, že boli splnené podmienky na nariadenie predbežného opatrenia. Konštatoval, že maloletý M.ije s matkou u starých rodičov, ktorí matke so starostlivosťou o maloletého vypomáhajú. Navrhovatelia nemajú žiaden, ani len minimálny kontakt s maloletým dieťaťom, a to predovšetkým od smrti ich syna, otca maloletého dieťaťa. Vyslovil názor, že v danom prípade rodinné pomery odôvodňujú potrebu dočasne upraviť styk maloletého dieťaťa so starými rodičmi, existuje tu naliehavosť predbežnej úpravy styku starých rodičov s maloletým dieťaťom so zreteľom predovšetkým na to, že starí rodičia sa nevedia s matkou o styku dohodnúť a tiež preto, že eventuálne zlyhanie ich komunikácie by mohlo zvýšiť riziko ich vzájomných konfliktov, resp. by mohlo viesť k prerušeniu akéhokoľvek kontaktu navrhovateľov s maloletým M. a v dôsledku toho k minimalizácii až k zániku vzájomných citových väzieb medzi nimi, čo je v absolútnom rozpore so záujmom dieťaťa.

Proti uzneseniu podali v zákonnej lehote odvolanie navrhovatelia. Zdôraznili, že s maloletým dieťaťom majú dobrý vzťah, čo sa preukázalo aj pri ich poslednej návšteve v V. E., kde toho času maloletý žije aj so svojou matkou. Uvedli, že po smrti ich syna, ktorý bol otcom maloletého dieťaťa, nevedia pochopiť, prečo oni ako starí rodičia nemôžu s maloletým dieťaťom stráviť dlhšie časové obdobie bez prítomnosti starých rodičov a matky, keď starí rodičia zo strany matky sú s ním denno-denne. Zdôraznili predovšetkým to, že maloletý je na nich zvyknutý a je zvyknutý aj na prostredie, kde trávil čas so starými rodičmi a otcom. Navrhli preto, aby odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa a rozhodol v zmysle návrhu. Pre

úplnosť uviedli, že na súde prvého stupňa sa vedie konanie vo veci samej, kde bolo posledný raz konané 13.4.2016, kedy pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že bola uložená účastníkom konania lehota 60 dní za účelom uzatvorenia mimosúdnej dohody.

Kolízny opatrovník podal rozsiahle vyjadrenie vo veci samej o pomeroch tak starých rodičov, ako aj pomeroch matky. Uviedol, že sa vyjadrí až po vykonanom dokazovaní, pričom poukázal na to, že starí rodičia majú silnú citovú väzbu na maloleté dieťa a predovšetkým by v jeho záujme bolo žiaduce naďalej túto väzbu rozvíjať a súčasne umožniť starým rodičom podieľať sa na výchove maloletého dieťaťa.

Podľa § 220 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie (§ 219), ani na jeho zrušenie (§ 221 ods. 1).

Podľa ust. § 76 ods. 1 písm. f/ O.s.p. predbežným opatrením môže súd nariadiť účastníkov najmä, aby niečo vykonal, niečo sa zdržal alebo niečo znášal.

Účelom predbežného opatrenia je predovšetkým rýchla, i keď len dočasná úprava právnych pomeroch účastníkov. Jeho nariadenie predpokladá, aby sa aspoň osvedčila danosť práva (nároku) a aby neboli vážnejšie pochybnosti o jeho potrebe. Predbežné opatrenie je predbežným aj v tom zmysle, že sa ním neprejudikujú práva účastníkov ani tretích osôb. Nie je konečným rozhodnutím, lebo jeho účelom je len dočasná úprava pomeroch účastníkov. Posúdenie či a kedy je takáto potreba daná je ponechané na úvahu súdu, pričom je potrebné starostlivo skúmať všetky dôsledky, ktoré by mohli nastať u účastníka konania nariadením predbežného opatrenia. Osvedčenie nároku ako podmienky pre nariadenie predbežného opatrenia je treba posudzovať vždy so zreteľom na nárok uplatnený vo veci samej. Predbežné opatrenie je jedným zo zabezpečovacích prostriedkov v občianskom súdnom konaní slúžiacim na dočasné zabezpečenie ochrany porušených a ohrozených práv účastníkov konania, pričom jeho použitie je na mieste, ak sa vyžaduje okamžitý zásah súdu. Nevyhnutným predpokladom pre vyhovenie návrhu na nariadenie predbežného opatrenia je naliehavosť potreby predbežnej úpravy pomeroch. Práve táto naliehavosť je príčinou, že súd môže o vydaní predbežného opatrenia rozhodnúť len na základe osvedčenia tvrdených skutočností bez toho, že by musel byť tvrdený nárok nepochybne preukázaný. Len v prípadoch osvedčenia bezprostredného ohrozenia zdravia dieťaťa či osvedčenia iného závažného dôvodu, je na mieste predbežným opatrením rozhodnúť pred rozhodnutím v merite veci. V konaniach starostlivosti súdu o maloleté deti nevyhnutnosť vydať navrhované predbežné opatrenie sa posudzuje vždy z hľadiska záujmu maloletého dieťaťa.

Odvolací súd preskúmal napadnuté uznesenie spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa ust. § 212 ods. 2 písm. a/ O.s.p. bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že v danom prípade bola splnená zákonná podmienka pre nariadenie predbežného opatrenia tak, ako to konštatoval aj súd prvého stupňa, avšak dospel k odlišnému názoru týkajúceho sa prítomnosti matky a starých rodičov pri styku s maloletým dieťaťom. V tejto súvislosti poukazuje na konanie vo veci samej a doteraz preukázané skutočnosti, ktoré žiadnym spôsobom nespochybňujú citové väzby maloletého dieťaťa k starým rodičom a zdôrazňuje, že neboli zistené žiadne okolnosti, ktoré by odôvodňovali stretávanie sa starých rodičov s maloletým dieťaťom len za prítomnosti starých rodičov a matky. Odvolací súd dôrazne poukazuje na špecifikum daného prípadu, kedy otec maloletého dieťaťa, syn starých rodičov, ktorí žiadajú o úpravu styku zomrel a starí rodičia už nemajú možnosť stretávať sa s maloletým dieťaťom prostredníctvom otca. Odvolací súd súčasne zdôrazňuje, že v konaniach týkajúcich sa starostlivosti súdu o maloleté deti je prioritný záujem detí, ktorý nie je možné zamieňať so subjektívnymi predstavami matky, resp. rodičov matky o realizácii výchovného prostredia, pričom posúdenie najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa je otázkou právnou. Pre posúdenie najlepšieho záujmu dieťaťa je potrebné vychádzať z práv dieťaťa zakotvených predovšetkým v Dohovore o právach dieťaťa, kde v čl. 8 ods. 1 vyplýva, že dieťa má právo nielen na zachovanie vzťahu so svojimi rodičmi, ale aj právo na zachovanie svojej totožnosti a rodinných vzťahov v súlade so zákonom a vylúčením nezákonných zásahov. Dohovor o právach dieťaťa uznáva aj zodpovednosť členov širšej rodiny dieťaťa pri zabezpečení orientácie dieťaťa a jeho usmerňovaní v súlade s jeho rozvíjajúcimi sa schopnosťami podľa čl. 5. Z ust. § 25 ods. 5 Zákona o rodine vyplýva, že súd môže upraviť aj bez návrhu stretávanie blízkych osôb dieťaťa s dieťaťom pri splnení dvoch podmienok, a to, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, pričom sa už všeobecne akceptuje potreba dieťaťa rozvíjať pozitívne rodinné vzťahy aj so širšou rodinou, s ktorou má citové väzby, a ak si to vyžadujú pomery v rodine. Samotný konflikt medzi matkou a otcom maloletého dieťaťa v poslednom období ich manželského spolužitia a

tiež konflikty, ktoré uvádza matka medzi ňou a rodičmi otca po jeho smrti, nemôžu byť dôvodom pre vylúčenie styku maloletého dieťaťa so starými rodičmi, ku ktorým mal maloletý doteraz zjavne vytvorené citové väzby. Matka by si mala uvedomiť, že psychika maloletých detí nie je dostatočne zrelá na to, aby vedeli vyhodnotiť konflikty dospelých, v dôsledku čoho sú deti zmätené, reagujú plačom, či odmietaním niektorej, dovtedy im blízkej osoby, čo nie je v záujme dieťaťa. V prípade, ak matka a starí rodičia nie sú schopní vzájomne kooperovať, čím ohrozujú dôležitý záujem maloletého dieťaťa na rozvíjaní a prehľbovaní vzťahu k matke alebo k otcovi či blízkym osobám, nemôže súd rezignovať na uvedený stav ale naopak, musí prijať opatrenia na odstránenie negatívnych vplyvov týchto osôb na výchovu maloletých detí. Preto by mala matka, prípadne aj starí rodičia prehodnotiť v záujme dieťaťa svoje konanie. Odvolací súd dôrazne konštatuje, že v danom prípade nejde o návrh starých rodičov o zverenie maloletého dieťaťa do ich výchovy na čas do rozhodnutia vo veci samej, „boj“ s matkou o dieťa a prevzatia rodičovských práv a povinností, ale ide len o záujem starých rodičov udržiavať naďalej citové väzby s maloletým dieťaťom, ktoré je ich vnukom a dieťaťom ich syna, ktorý zomrel. Preto by malo byť aj v záujme matky, aby tento vzťah bol naďalej rozvíjaný, udržiavaný a aby aj starí rodičia zo strany otca mali možnosť sa zúčastňovať aspoň týmto spôsobom, a to v rámci úpravy styku na výchove maloletého dieťaťa. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa podľa § 220 O.s.p. tak, že starí rodičia sú oprávnení stretávať sa s maloletým dieťaťom v daný čas bez prítomnosti starých rodičov a bez prítomnosti matky. Odvolací súd považuje za potrebné ďalej zdôrazniť, že pokiaľ matka je schopná so starými rodičmi sa dohodnúť na širšej úprave styku ako rozhodol súd, táto ich dohoda má prednosť pred rozhodnutím súdu a nič im nebráni, aby túto dohodu realizovali. Nariadenie predbežného opatrenia má v tomto prípade slúžiť iba na „predbežné“ zabezpečenie pravidelného styku starých rodičov s maloletým dieťaťom v prípade, ak matka maloletého nebude ochotná sa s nimi dohodnúť. V tomto štádiu konania je predčasné polemizovať o tom, v akom rozsahu a frekvencii je vhodné zabezpečiť styk starých rodičov s maloletým dieťaťom s tým, že ak v priebehu konania budú preukázané nové skutočnosti a vznikne potreba naliehavého riešenia pomerov maloletého dieťaťa iným spôsobom, môže súd aj bez návrhu nariadiť ďalšie predbežné opatrenia v záujme maloletého dieťaťa, ktorým sa nahradí doposiaľ určené predbežné opatrenie, resp. rozhodne konajúci súd vo veci samej.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa podľa § 220 O.s.p. a nariadil predbežné opatrenie o úprave styku starých rodičov s maloletým dieťaťom tak, ako je to uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie senát prijal v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.